

ALDINA

16

GUTENBERG

HENRY JAMES

ΤΙ ΗΕΕΡΕ Η ΜΕΪΖΙ

Μετάφραση
Σώτη Τριανταφύλλου

Τίτλος πρωτοτύπου:
Henry James, *What Maisie Knew* (1897)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ GUTENBERG

HENRY JAMES

ΤΙ ΉΞΕΡΕ Η ΜΕΪΖΙ

Μετάφραση
Σώτη Τριανταφύλλου

GUTENBERG || ALDINA-16

Μιὰ τρομερὴ ἱστορία μέσα ἀπὸ τὰ μάτια
ἐνὸς μικροῦ κοριτσιοῦ.

JORGE LUIS BORGES

Τολμηρὸ καὶ εὐφυὲς μυθιστόρημα. Ἡ πρό-
σφατη κινηματογραφικὴ μεταφορὰ του
τὸ ἀδικεῖ ἀποστάζοντας ἀπὸ αὐτὸ μό-
νο τὶς συνέπειες τῆς κακῆς γονικῆς μέρι-
μνας, λὲς καὶ τὸ κοινὸ ἀντέχει μόνο ἓνα
ἀπλοῖκὸ ὄραμα γιὰ τὸν κόσμον καὶ εἶναι
ἀνίκανο νὰ δεχθεῖ τὸ μείγμα ἀρετῆς καὶ
κακίας ποὺ μᾶς χαρακτηρίζει ὅλους.

THE NEW YORK REVIEW OF BOOKS

Ὁ Τζέιμς δὲν προσπαθεῖ νὰ διεισδύσει
στὴν ψυχολογία τῆς Μείζι καὶ νὰ τὴν ἀ-
ναλύσει. Παρακολουθεῖ τί λέει καὶ τί
κάνει ἡ Μείζι μέσα σὲ ἓναν λαβύρινθο
ζήλιας, ὑποκρισίας, φεμάτων καὶ ἀληθι-
νῆς ἀγάπης καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνακαλύ-
ψει τί ξέρει κάθε φορὰ τὸ κοριτσάκι –
ποὺ εἶναι πάντα κάτι περισσότερο ἀπὸ
ὅσα οἱ ἐνήλικες περιμένουν ἀπὸ αὐτή.

DIE ZEIT

Πανέμορφο μυθιστόρημα. Τὰ πάθη τῶν
ἐνηλίκων μὲ τὰ μάτια ἐνὸς παιδιοῦ.

MAGAZINE LITTÉRAIRE

Τὸ βικτωριανὸ μυθιστόρημα ποὺ ξεπέρασε
τὴν ἐποχὴ του. Πρόκειται, ἀναμφισβήτητα,
γιὰ πολὺ σύγχρονη λογοτεχνία.

REVISTA DE LETRAS

—Πές στὸ κτῆνος τὴ μαμά σου...

—Πές σὲ αὐτὸ τὸ γουρούνι τὸν μπαμπά σου...

Μετὰ τὸ διαζυγίό τους ὁ Μπίλ καὶ ἡ Ἄιντα χρησιμοποιοῦν τὴν πεντάχρονη κόρη τους Μείζι σὰν βόμβα ποὺ στέλνουν ὁ ἓνας στὸν ἄλλο μὲ μοναδικὸ σκοπὸ νὰ τοῦ δυσκολέψουν τὴ ζωή. Τρυφερότητα βρίσκει τὸ κοριτσάκι μόνο στοὺς ξένους, τὶς γκουβερνάντες της, τοὺς καινούργιους συντρόφους τῶν γονιῶν της. Τί θὰ γίνεῖ ὅμως ὅταν ὅλοι αὐτοὶ μπλεχτοῦν σὲ ἓναν λαβύρινθο ἔρωτα, ζήλιας, συμφερόντων, ἀντιπάθειας καὶ ἀγάπης;

Ὁ κόσμος τῶν ἐνηλίκων μὲ τὰ μάτια ἐνὸς μικροῦ κοριτσιοῦ. Δεῖτε πόσο ἐντυπωσιακὰ σύγχρονη εἶναι αὐτὴ ἡ ἱστορία ποὺ γράφτηκε τὸ 1897!

ΧΑΡΗ στὴν ἔντονη αἴσθηση ἀμεσότητας ποὺ χαρακτηρίζει τὴν ἀληθινὴ ἀτμόσφαιρα τῆς παιδικῆς ψυχῆς, τὸ παρελθὸν ἦταν γιὰ τὴ Μείζι δυσδιάκριτο ὅπως τὸ μέλλον. Παραδινόταν στὸ χειροπιαστὸ καὶ στὸ ἐπικάριο μὲ τέτοια καλοπιστία ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ συγκινεῖ καὶ τοὺς δυὸ γονεῖς της. Ὅσο σκληροὶ κι ἂν ἦταν οἱ ὑπολογισμοὶ τους, δικαιολογοῦνταν στὴν ἀρχὴ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Μείζι ἦταν ἡ μικρὴ πλουμιστὴ σαῖτα ποὺ τὴν πετοῦσαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλον μὲ μεγάλη βαναυσότητα. Τὸ κακὸ, ποὺ εἶχαν τὸ χάρισμα νὰ σκεφτοῦν ἢ νὰ προσποιηθοῦν ὅτι σκέφτονταν ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον, τὸ ἔχυναν μέσα στὴ μικρὴ της ψυχὴ μὲ τὸ προσηλωμένο βλέμμα λὲς καὶ ἦταν κάποιο ἀπύθμενο δοχεῖο. Οὔτε ὁ ἕνας οὔτε ὁ ἄλλος ἐνιωθε ἐνοχλή, ἀφοῦ θεωροῦσε καθῆκον του νὰ τῆς διδάξει τὴν πικρὴ ἀλήθεια ποὺ θὰ ἦταν ἡ σωτηρία της ἀπέναντι στὸν ἐχθρό. Ἡ Μείζι βρισκόταν στὴν ἡλικία ὅπου ὅλες οἱ ἱστορίες εἶναι ἀληθινὲς κι ὅλες οἱ ἰδέες εἶναι ἱστορίες. Τὸ καθημερινὸ ἦταν τὸ ἀπόλυτο, μόνον τὸ παρὸν ἦταν ζωντανό. Ὅταν, γιὰ παράδειγμα, ἡ μητέρα της ξέσπασε σὲ κατάρρες μέσα στὴν ἄμαξα ἀφοῦ ἄκουσε καλὰ καλὰ τὸ μήνυμα τοῦ πατέρα, ἡ Μείζι κατέγραψε τὴν παράσταση μὲ τὸν ξερὸ κρότο ποὺ κάνει ἕνα γράμμα καθὼς πέφτει στὸ γραμματοκιβώτιο. Καὶ σὰν γράμμα κλεισμένο μέσα σ' ἕναν παραγεμισμένο ταχυδρομικὸ

σάκο, ἡ ἀπάντηση παραδόθηκε, ἐν εὐθέτω χρόνῳ, στὴ σωστὴ διεύθυνση. Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἀνταλλαγὰς μιᾶς πλημυρίδας ἀπὸ ὕβρεις γιὰ ἓνα-δυὸ χρόνια, οἱ σύμμαχοι καὶ τῶν δύο πλευρῶν αἰσθάνονταν μερικὲς φορές ὅτι κάτι ἔπρεπε νὰ γίνεῖ γι' αὐτὸ ποὺ ἀποκαλοῦσαν «τὸ καλὸ τοῦ παιδιοῦ». Παρ' ὅλα αὐτά, τὸ μόνο ποὺ ἔγινε ἦταν νὰ τονίσουν καὶ τὰ δύο μέρη —κατ' ἐπανάληψη καὶ ἀναστενάζοντας μάλιστα— ὅτι εὐτυχῶς ἡ Μείζι δὲν περνοῦσε ὁλόκληρο τὸν χρόνο ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔπρεπε, δηλαδὴ στὸ σπῆτι τοῦ «ἄλλου». Ἐξάλλου, πρόσθεταν, μὲ τὸν χαρακτήρα της, τὸν ὑπερβολικὰ πονηρὸ ἢ ὑπερβολικὰ χαζό, δὲν φαινόταν νὰ παίρνει εἰδηση τί συνέβαινε.

Ἡ θεωρία τῆς χαζομάρας της, ποὺ τελικὰ υἱοθέτησαν καὶ οἱ γονεῖς τῆς Μείζι, ἀντιστοιχοῦσε σὲ μιὰ μεγάλη στιγμή τῆς μικρῆς σιωπηλῆς ζωῆς της: ὅταν ἀντιλήφθηκε μόνη της ἀλλὰ τελεσίδικα, τί ἀλλόκοτο ρόλο ἔπαιζε. Ἦταν κυριολεκτικὰ μιὰ ἠθικὴ ἐπανάσταση καὶ ἐκτυλίχθηκε στὰ βάθη τῆς ὑπαρξῆς της. Οἱ ἄκαμπτες κοῦκλες στὰ μισοφωτισμένα ράφια ἄρχισαν νὰ κουνᾶνε τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τους, ἐνῶ τὰ παλιὰ σχήματα καὶ οἱ φράσεις ἄρχισαν νὰ παίρνουν νοήματα ποὺ τὴ φόβισαν. Εἶχε ἓνα καινούργιο αἶσθημα, τὸ αἶσθημα τοῦ κινδύνου· τὸ ὁποῖο θεράπευε ἓνα καινούργιο ἀντίδοτο, ἡ ἰδέα ἐνὸς ἐσώτερου ἐαυτοῦ ἢ, μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ἰδέα τοῦ κρυψίματος. Ἐτσι, ἄρχισε νὰ ξεδιαλύνει μὲ τὴ βοήθεια ἀτελῶν νοημάτων, ἀλλὰ καὶ μὲ θαυμαστὴ ἱκανότητα, ὅτι ἦταν τὸ κέντρο τοῦ μίσους καὶ ὁ ἀγγελιοφόρος τῶν προσβολῶν, καὶ ὅτι τὰ πράγματα εἶχαν φτάσει σὲ τέτοιο ἄσχημο σημεῖο ἐπειδὴ τὴ χρησιμοποιοῦσαν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο. Σφράγισε τὰ χεῖλη της καὶ ἀποφάσισε νὰ μὴν τὰ

ἀφήσει νὰ μαρτυρήσουν τίποτα πιά. Ἀποφάσισε νὰ ξεχνάει τὰ πάντα, νὰ μὴν ἐπαναλαμβάνει τὸ παραμικρό, καὶ ὅταν, ἐξαιτίας τῆς ἐπιτυχίας τῆς μεθόδου της, ἄρχισαν νὰ τῇ φωνάζουν μικρὴ χαζή, δοκίμασε πρωτόγνωρη χαρά. Ὅταν μεγάλωσε λίγο καὶ οἱ γονεῖς της τῆς ἀνακοίνωσαν, ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον, ὅτι ἔγινε ἐξωφρενικὰ ἡλίθια ἀργόστροφη, δὲν ἄλλαξε καθόλου ὁ ροῦς τῆς μικρῆς ζωῆς της. Τοὺς χαλοῦσε τὴν καλοπέραση, ἀλλὰ ἐκεῖνη τὸ διασκέδαζε. Ἐβλεπε ὅλο καὶ περισσότερα, ἔβλεπε πάρα πολλὰ. Ἦταν ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ, ἡ πρώτη της γκουβερνάντα, ποὺ σὲ μιὰ σημαντικὴ περίσταση εἶχε σπείρει τοὺς σπόρους τῆς μυστικότητος: ὄχι μὲ κάτι ποὺ εἶχε πεῖ, ἀλλὰ μ' ἓνα βλέμμα τῶν ὠραίων ματιῶν της ποὺ πολὺ ἄρεσαν στὴ Μείζι. Ἡ Μόντλ, ὕστερα ἀπὸ ἀλλεπάλληλες μετακομίσεις ποὺ τὸ κοριτσάκι εἶχε χάσει τὸν λογαριασμό τους, εἶχε γίνει μιὰ εἰκόνα ἀχνὰ ἀρωματισμένη ἀπὸ τὴν ἀνάμνηση ποὺ εἶχε ἡ Μείζι ἀπ' αὐτήν: τὴ θυμόταν νὰ βγαίνει ξαφνικὰ ἀπὸ τὸ παιδικὸ δωμάτιο γιὰ νὰ πᾶει νὰ φάει, κι ἀκόμα τὴ θυμόταν νὰ κάνει ἀξιοθρήνητα λάθη στὸ ἀλφάβητο· δύσκολες καὶ θλιβερὲς στιγμὲς, κυρίως ὅταν ἔπρεπε ν' ἀναγνωρίσει κάτι ποὺ ἡ γκουβερνάντα περιέγραφε ὡς «τὸ σπουδαῖο γράμμα ἔτα».¹ Ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ, ἀκόμα κι ὅταν πεινοῦσε, δὲν ἐξαφανιζόταν ποτέ: αὐτό, ἀπὸ μόνο του, τὴν τοποθετοῦσε σὲ ὑψηλότερη βαθμίδα· κι ἐπιπλέον, τὸν χαρακτήρα της ὑπογράμμιζε μιὰ ὁμορφιά ποὺ φαινόταν

1. [Σ.τ.Ε.] ἔτα: λογοπαίγνιο μὲ τὸ γράμμα *haitch*, τὸ ὁποῖο ὅταν προφέρεται χωρὶς τὸ *h* δηλώνει κατώτερη καταγωγή ἢ ἐλλιπὴ μόρφωση. Τὸ ἀποδῶσαμε μὲ μιὰ παραλλαγή τοῦ «ἔτα».

ἐξαιρετική στὰ μάτια τῆς Μείζι. Ἡ κυρία Φάραντζ τὴν εἶχε περιγράψει ὡς ὑπερβολικὰ χαριτωμένη καὶ κάποιος εἶχε ρωτήσει τί πείραζε ἀφοῦ στὸ σπίτι δὲν ἔμενε ὁ Μπίλ. «Μὲ τὸν Μπίλ ἢ χωρὶς τὸν Μπίλ», εἶχε ἀκούσει ἡ Μείζι νὰ λέει ἡ μητέρα της, «ἐγὼ τὴν πῆρα γιατί εἶναι κυρία καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ τρομερὰ φτωχή. Καλοὶ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ὑπάρχουν ἐφτά ἀδελφές στὴν οἰκογένεια. Δὲν καταλαβαίνω τοὺς ὑπαινιγμοὺς περὶ Μπίλ».

Οὔτε ἡ Μείζι καταλάβαινε, ἀλλὰ σύντομα ἔμαθε τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν κοριτσιῶν τῆς οἰκογένειας Ὁβερμορ. Κι ἔμαθε νὰ τὰ λέει καλύτερα ἀπὸ τὴν προπαίδεια. Ὅταν ἦταν μόνη της, ἀναρωτιόταν, χωρὶς ποτὲ νὰ ρωτᾷ, τί ἦταν ἡ τρομερὴ φτώχεια, ἓνα θέμα ποὺ δὲν ἔθιγε οὔτε ἡ γκουβερνάντα της. Τὴν τροφὴ σὲ κάθε περίπτωσι ἀρχισαν νὰ τὴ διέπουν μυστηριώδεις νόμοι: ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ δὲν φοροῦσε ποτὲ ποδιά, ὅπως ἡ Μόντλ, κι ὅταν ἔτρωγε, κρατοῦσε τὸ πιρουνὶ της μὲ τὸ μικρὸ της δαχτυλάκι λυγισμένον ἐλαφρὰ πρὸς τὰ ἔξω. Τὸ παιδί, ποὺ τὴν παρατηροῦσε διαρκῶς, προσηλωνόταν σὲ τέτοιες στιγμές. «Νομίζω ὅτι εἶστε ὁμορφη», τῆς ἔλεγε συχνά. Ἀκόμα καὶ ἡ μαμά της, ποὺ ἦταν ἐπίσης ὁμορφη, δὲν εἶχε ἐκεῖνο τὸν ὥραϊο τρόπο νὰ κρατᾷ τὸ πιρουνὶ. Ἡ Μείζι συνδύαζε αὐτὴ τὴν πιὸ φανταχτερὴ παρουσίαν μὲ τὴν ἴδια ποὺ ἦταν πιὰ «μεγάλῃ», ξέροντας ὅτι οἱ γκουβερνάντες προορίζονταν γιὰ τὰ μικρὰ κοριτσάκια ποὺ δὲν ἦταν, ὅπως ἔλεγε, «πραγματικὰ» μικρά. Ἐπίσης, ἤξερε, ἂν καὶ ἀόριστα, ὅτι τὸ μέλλον ἦταν ἀκόμα μεγαλύτερο ἀπ' ὅ,τι αὐτὴ καὶ ὅτι γινόταν τόσο μεγάλο ἐπειδὴ παραμόνευαν πολλὰ γκουβερνάντες, ἑτοιμες νὰ ἐμφανιστοῦν. Ὅλα ὅσα εἶχαν συμβεῖ ὅταν ἦταν μικρὴ πα-

ρέμεναν σὲ λανθάνουσα κατάσταση, σὰν νὰ κοιμοῦνταν, ὅλα παρεκτὸς ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη βεβαιότητα, πὺν τῆς εἶχε κληροδοτήσῃ ἡ Μόντλ, ὅτι ὁ φυσικὸς τρόπος νὰ ζεῖ ἓνα παιδί μὲ τοὺς γονεῖς του εἶναι νὰ τοὺς ἔχει χωριστὰ καὶ διαδοχικά, ὅπως ὅταν τρῶς ψητὸ ἀρνάκι καὶ μετὰ τρῶς τὴν πουτίγκα. Ἡ, ἃς ποῦμε, ὅταν κάνεις πρῶτα μπάνιο καὶ ὕστερα κοιμᾶσαι λιγουλάκι.

«Ξέρεῖ ὅτι λέει ψέματα;» Αὐτὸ ρώτησε ἐπίμονα ἡ Μείζι τῇ δεσποινίδι Ὁβερμορ, σὲ μιὰ περίσταση πὺν θὰ ὀδηγοῦσε σὲ ξαφνικὴ ἀλλαγὴ στὴ ζωὴ της.

«Ἄν ξέρεῖ;» ρώτησε ἔκπληκτη ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ· εἶχε μιὰ κάλτσα στὸ χέρι της καὶ ἦταν ἑτοιμὴ νὰ τὴν τρυπήσῃ μὲ μιὰ βελόνα. Ἐκάνε μιὰν ἀπλὴ δουλειὰ τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλὰ ἡ κίνησή της, ὅπως κάθε της κίνηση, ἦταν χαριτωμένη.

«Λέω γιὰ τὸν μπαμπά».

«Τί λές, ὅτι λέει ψέματα;»

«Αὐτὸ λέει ἡ μαμὰ ὅτι πρέπει νὰ τοῦ πῶ: ὅτι δηλαδὴ λέει ψέματα καὶ τὸ ξέρεῖ». Ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ ἔγινε κατακόκκινη, ἂν καὶ βάλθηκε νὰ γελάει μέχρι πὺν τὸ κεφάλι της ἔγειρε πρὸς τὰ πίσω. Ἐπειτα ἄρχισε νὰ ξανατρυπάει τὸ καλυμμένο της χέρι τόσο δυνατὰ πὺν ἡ Μείζι ἀπόρησε πῶς τὸ ἄντεχε. «Λέτε νὰ τοῦ τὸ πῶ;» συνέχισε τὸ παιδί. Τότε ἡ γκουβερνάντα χρησιμοποίησε τὴν ἀλάθητη γλώσσα τῶν ματιῶν της — σὲ χρῶμα βαθὺ γκριζο. «Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ ὅχι», εἶπαν τὰ μάτια μὲ ὅσο τὸ δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια. «Δὲν μπορῶ νὰ σοῦ πῶ ὅχι γιατί φοβᾶμαι τὴ μαμὰ σου... Δὲν τὸ βλέπεις; Ἀπὸ τὴν ἄλλη, πῶς νὰ σοῦ πῶ ναί, ἀφοῦ ὁ μπαμπάς σου ἦταν τόσο καλὸς μαζὶ μου, ἀφοῦ μοῦ μίλησε

τόση ώρα τὶς προάλλες καὶ μοῦ χαμογέλασε δείχνοντας τ' ἀστραφτερά του δόντια ὅταν τὸν συναντήσαμε στὸ πάρκο, τότε πού, ὅταν μᾶς εἶδε, χαρούμενος, ἄφησε τοὺς φίλους του καὶ γύρισε καὶ περπάτησε μαζί μας κι ἔμεινε τελικὰ γύρω στὴ μισὴ ὥρα νὰ μᾶς κάνει συντροφιά!» Κατὰ κάποιον τρόπο, στὸ φῶς τῶν ωραίων ματιῶν τῆς δεσποινίδας Ὁβερмор ἡ συνάντηση ἐκείνη παρουσιάστηκε ξανὰ στὴ Μείζι μὲ μιὰ γοητεία ποὺ δὲν εἶχε ἔξαρχῆς, καὶ τοῦτο παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ γκυβερνάντα, ἀργότερα, δὲν ξανάκανε λόγο γι' αὐτήν. Καθὼς ἐπέστρεφαν στὸ σπίτι, μετὰ τὴ συνάντηση μὲ τὸν μπαμπά της, ἡ δεσποινὶς Ὁβερмор εἶχε ἐκφράσει τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ παιδί δὲν θὰ ἀνέφερε τὸ γεγονὸς αὐτὸ στὴ μαμά. Ἡ Μείζι συμπαθοῦσε τόσο τὴ δεσποινίδα κι ἤθελε τόσο πολὺ νὰ τῆς ἀρέσει ὥστε θεώρησε ὅτι μὲ τὴν παρατήρησή της ἔκλεινε ἡ ὑπόθεση καὶ ὑπάκουσε πρόθυμα. Τώρα ὁ θαυμασμὸς ξαναζωντάνευε καθὼς ἡ Μείζι θυμόταν τί εἶχε πεῖ ὁ μπαμπὰς στὴ δεσποινίδα Ὁβερмор: «Ἀρκεῖ νὰ σᾶς κοιτάξω γιὰ νὰ καταλάβω ὅτι εἶστε ἄτομο ἄξιο νὰ μὲ βοηθήσει νὰ σώσω τὴν κόρη μου». Ἡ Μείζι ἀγνοοῦσε ἀπὸ τί ἔπρεπε νὰ σωθεῖ, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μείωνε τὴν ἀπόλαυση στὴ σκέψη ὅτι τὴν ἔσωζε ἡ δεσποινὶς Ὁβερмор. Ἡ ὅλη ὑπόθεση φαινόταν νὰ τὶς ἐνώνει σὰν σὲ κάποιο ἄγριο παιχνίδι ἐνὸς ζαλιστικοῦ («γύρω γύρω ὅλοι»).

ΕΤΣΙ, ἡ Μείζι ἔμεινε κατάπληκτη ὅταν ἡ μητέρα της τῆς εἶπε, σχετικὰ μὲ κάτι ποὺ ἔπρεπε νὰ γίνει πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπόμενη ἀλλαγὴ κατοικίας της: «Ἐννοεῖται ὅτι δὲν θὰ ῥθει μαζί σου ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ».

Ἡ Μείζι κόντεψε νὰ λιποθυμήσει. «ὦ, μὰ νόμιζα ὅτι θὰ ἐρχόταν».

«Ξέρεις, δὲν ἔχει τὴν παραμικρὴ σημασία τί νομίζεις», ἀπάντησε μὲ δυνατὴ φωνὴ ἡ κυρία Φάραντζ, «καὶ τὸ καλὸ ποὺ σοῦ θέλω, δεσποινίς, ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς νὰ κρατᾷς τίς σκέψεις σου γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου». Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχε μάθει ἡ Μείζι κι αὐτὸ ἦταν ποὺ νευρίαζε τὴ μητέρα της. Ἡ λαίδη ὑποπτευόταν ὅτι ἡ Μείζι διέθετε φρικτὸ κριτικὸ πνεῦμα, τὴ σιωπηρὴ τάση νὰ κρίνει τοὺς μεγαλύτερους, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ ἴδια θὰ προτιμοῦσε ἓνα ἀπλὸ παιδί γεμάτο ἐμπιστοσύνη. Ἐξάλλου θὰ ἤθελε νὰ μαθαίνει τί ἐπίδραση εἶχαν τὰ πλήγματα της στὴν ὑποτιθέμενη γαλήνη τοῦ κυρίου Φάραντζ: ἡ εὐχαρίστηση ποὺ δοκίμαζε μὲ τὸ νὰ σπέρνει τὰ δαιμόνια μειωνόταν μὲ τὸ νὰ μένει στὸ σκοτάδι τῆς ἄγνοιας σχετικὰ μὲ τὰ ἀποτελέσματα. Πλησίαζε ἡ μέρα —καὶ τὸ ἔβλεπε— ποὺ θὰ αἰσθανόταν μεγαλύτερη εὐχαρίστηση μὲ τὸ νὰ τοῦ πετάει στὸ κεφάλι τὴ Μείζι παρὰ μὲ τὸ νὰ τοῦ τὴν παίρνει. Τὸ ἔβλεπε τόσο καθαρὰ ὥστε ἔνιωσε βάρος στὴ συνείδησή της ὅταν μιὰ καλοπροαίρετη φίλη της παρατή-

ρησε ὅτι ἡ διελκυστίνδα θὰ τελείωνε ὅταν ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς γονεῖς θὰ προσπαθοῦσε νὰ φορτώσει τὴ Μείζι στὸν ἄλλον. Ἐπρόκειτο γιὰ ἓνα εἶδος παιχιδιοῦ στὸ ὁποῖο μιὰ τρυφερὴ μητέρα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ διαπρέψει στὰ φανερά. Ἡ προοπτικὴ αὐτῇ, ὅπου θὰ ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ δείχνει ὅτι δὲν ἐκμεταλλευόταν τὶς καταστάσεις —κάτι στὸ ὁποῖο σημείωνε πάντα μεγάλη ἐπιτυχία—, προκάλεσε στὴν κυρία Φάραντζ βαρυθυμία, τὴν ὁποία πρόσεξαν κάμποσοι ἄνθρωποι γύρω της· σκέφτηκε ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ἔπρεπε νὰ νιώσει περισσότερο αὐτὴ τὴ βαρυθυμία ἦταν ὁ Μπίλ καὶ ἀποφάσισε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποχωρεῖ ποτὲ στὴ στρατηγικὴ της νὰ τοῦ φέρεται ἀπαίσια. Τίποτα δὲν μπορούσε νὰ τοῦ εἶναι πιὸ δυσάρεστο ἀπὸ τὸ νὰ τοῦ στερήσει τὸ ὠφέλιμο, γιὰ τὸ παιδί, ὠραῖο γυναικεῖο ἐξάρτημα, στὸ ὁποῖο ἡ Μείζι ἦταν φανερό ὅτι εἶχε προσκολληθεῖ. Ἐνα ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ δήλωσε ἡ Ἄιντα στὸ ἐξάρτημα ἦταν ὅτι στὸ σπίτι τοῦ Μπίλ δὲν ὑπῆρχε χῶρος γιὰ ὁποιαδήποτε γυναίκα σεβόταν τὸν ἑαυτό της. Ἔτσι, ἡ ἴδια ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ ἐξήγησε στὴ Μείζι ὅτι στὴν ἀρχὴ εἶχε μιὰ ἐλπίδα ὅτι θὰ τὴν ἄφηναν νὰ τὴ συνοδέψει στὸ σπίτι τοῦ πατέρα της, ἀλλὰ, δυστυχῶς, ἡ κυρία Φάραντζ εἶχε πάρει τὸ πράγμα ἀνάποδα. «Λέει πῶς, ἂν μπῶ στὴν ὑπηρεσία του, δὲν πρέπει νὰ περιμένω νὰ μοῦ ξανανοίξει τὴν πόρτα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Ἔτσι, ὑποσχέθηκα νὰ μὴν ἔρθω μαζί σου. Θὰ περιμένω ὑπομονετικὰ μέχρι νὰ γυρίσεις πάλι ἐδῶ καὶ νὰ ξαναβρεθοῦμε μαζί».

Καθὼς περίμενε ὑπομονετικὰ, καὶ προπάντων καθὼς περίμενε νὰ γυρίσει πάλι, οἱ στιγμὲς φαίνονταν αἰῶνες στὴ Μείζι· τῆς θύμιζαν ὅλα τὰ πράγματα ποὺ τῆς

εἶχαν ὑποσχεθεῖ ἂν ἦταν καλὸ παιδί, καὶ ποῦ, παρότι ἦταν καλὸ παιδί, δὲν τὰ εἶχαν τηρήσει. «Τότε, ποιὸς θὰ μὲ φροντίζει στὸ σπίτι τοῦ μπαμπᾶ μου;»

«Ἕνας Θεὸς ξέρει, θησαυρὲ μου!» ἀπάντησε ἡ δεσποινὴς Ὁβερμορ ἀγκαλιάζοντάς την τρυφερά. Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι ἡ ὁμορφὴ αὐτῇ φίλῃ τὴν ἀγαποῦσε: τί πὶδ σίγουρο ἀφοῦ, προτοῦ τελειώσει ἡ ἐβδομάδα, παρὰ τὸν θλιβερό τους χωρισμὸ καὶ τὴν ἀπαγόρευση τῆς μητέρας της, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς ἐνδοιασμούς της καὶ τὴν ὑπόσχεσή της, ἡ ὁμορφὴ φίλῃ ἐμφανίστηκε καὶ πάλι ξαφνικὰ στὸ σπίτι τοῦ πατέρα. Ἦδη εἶχε προσληφθεῖ ἐκεῖ μιὰ κυριούλα, ὠρομίσθια. Ἦταν μιὰ χοντρή μελαχρινὴ μὲ ξενικὸ ὄνομα καὶ βρόμικα δάχτυλα, ποὺ φοροῦσε τὸ καπελῖνο της ὅλη τὴν ὥρα· στὴν ἀρχὴ αὐτὸ τῆς ἔδινε κάποιον ἀέρα ποὺ ὅμως χάθηκε γρήγορα· ἄλλωστε ἔκανε ἐρωτήσεις στὴ Μείζι ποὺ καμιὰ σχέσις δὲν εἶχαν μὲ τὰ μαθήματά της, ἐρωτήσεις ποὺ καὶ ὁ ἴδιος ὁ Μπίλ Φάραντζ, ὅταν ἡ μικρὴ τοῦ ἐπανελάβε δυο-τρεῖς, παραδέχτηκε ὅτι ἦταν τρομερὰ χονδροειδεῖς. Τέλος πάντων, αὐτῇ ἡ παράξενη μορφὴ ξεθώριασε μπροστὰ στὸ ἐκθαμβωτικὸ πλάσμα ποὺ εἶχε ἀψηφήσει τὰ πάντα γιὰ χάρι τῆς Μείζι. Τὸ ἐκθαμβωτικὸ πλάσμα διηγήθηκε στὴ μαθήτριά της αὐτὸ ποὺ εἶχε συμβεῖ: ὅτι δηλαδὴ δὲν εἶχε καταφέρει νὰ κρατηθεῖ μακριὰ της. Εἶχε παραβεῖ τὸν ὄρκο ποὺ εἶχε δώσει στὴν κυρία Φάραντζ καὶ εἶχε παλέψει τρεῖς μέρες προτοῦ ἔρθῃ στὸν μπαμπὰ τῆς Μείζι νὰ τοῦ πεῖ τὴν καθαρὴ ἀλήθεια. Λάτρευε τὴν κόρη του· δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἐγκαταλείψει· θὰ ἔκανε ὅποιαδήποτε θυσία γιὰ χάρι της. Δεδομένων ὅλων αὐτῶν, κανονίστηκε νὰ μείνει· τὸ θάρρος της ἀνταμειφθῇ· ὅσο

για τὴ Μείζι, δὲν τῆς ἔμεινε καμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὸ πόσο θάρρος εἶχε χρειαστεῖ. Μερικὰ ἀπὸ τὰ πράγματα ποὺ εἶπε ἔκαναν ἐντύπωση στὸ παιδί: γιὰ παράδειγμα, ἡ δὴλωση τῆς πῶς, ὅταν ἡ μαθήτριά της μεγαλώσει, θὰ καταλάβει πόσο «τρομακτικὰ τολμηρὸν» εἶναι γιὰ μιὰ νέα κοπέλα νὰ κάνει κάτι σὰν αὐτὸ ποὺ ἔκανε ἡ δεσποινίς.

«Εὐτυχῶς ὁ μπαμπάς σου τὸ ἐκτιμᾷ αὐτό, μάλιστα τὸ ἐκτιμᾷ πάρα πολὺ». Ἦταν μιὰ δὴλωση τῆς δεσποινίδας Ὁβερмор στὴν ὁποία τόνισε ἰδιαιτέρα τὸ ἐπίρρημα. Ἡ Μείζι ἐντυπωσιάστηκε πολὺ ἀπ' ὅσα πέρασε αὐτὴ ἡ ὁσιομάρτυρας, ἰδίως μάλιστα ἀφοῦ ἄκουσε γιὰ τὸ τρομερὸ γράμμα ποὺ ἔφτασε ἀπὸ τὴν κυρία Φάραντζ. Ἡ μαμὰ εἶχε θυμώσει τόσο, σύμφωνα μὲ ὅσα ἔλεγε ἡ δεσποινίς Ὁβερмор, ποὺ τὴν εἶχε καταβρίσει, πράγμα ποὺ σήμαινε ὅτι δὲν ὑπῆρχε πιά περίπτωση νὰ βρεθοῦν ἡ Μείζι καὶ ἡ δεσποινίς κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τῆς μαμᾶς. Τώρα στὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ ἡ στέγη τῆς μαμᾶς φαινόταν τόσο μακρινὴ ὥστε δὲν ὑπῆρχε καὶ μεγάλη ἀνάγκη ν' ἀκούσει τίς μυστικὲς καὶ βαρυσήμαντες ἐξομολογήσεις τῆς γκουβερνάντας γιὰ νὰ νιώσει καθησυχασμένη — ἄλλωστε διαφαινόταν ἡ πιθανότητα νὰ μὴν ξαναγυρίσει ποτὲ ἐκεῖ. Ἦταν προσωπικὴ πεποίθηση τῆς δεσποινίδας Ὁβερмор — καὶ μέρος τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐξομολογήσεων — πῶς, ἂν ἡ κόρη τοῦ κυρίου Φάραντζ ἔδειχνε ξεκάθαρη προτίμηση, ἡ «κοινὴ γνώμη» θὰ τὴν ὑποστήριζε στὸ νὰ μείνει μὲ τὸν πατέρα. Ἡ καημένη ἡ Μείζι δὲν μπορούσε νὰ καταλάβει ἐκεῖνο τὸ κίνητρο: τὸ μόνον ποὺ μπόρεσε νὰ κάνει ἦταν νὰ παραδοθεῖ στὴν παρούσα στιγμή. Αὐτὸ ποὺ τῆς συνέβαινε ἦταν ἡ γέννηση τοῦ πρώτου πάθους της, καὶ τὸ ἀντικείμενο ἦταν ἡ γκουβερνά-

ντα της. Δὲν τῆς μπῆκε ποτέ τὸ δίλημμα κι οὔτε τὸ ἔβαλε ποτέ της ἡ ἴδια, ὅτι προτιμοῦσε τὴ δεσποινίδα ἀπὸ τὸν μπαμπά της· ὅμως, ἀκόμη καὶ μπροστὰ σὲ μιὰ τέτοια κατηγορία, τῆς ἔκανε καλὸ νὰ ξέρει ὅτι καὶ ὁ μπαμπάς της συμπαθοῦσε ἐξίσου τὴ δεσποινίδα Ὁβερ-μορ. Ἀλλωστε τῆς τὸ εἶχε πεῖ. Τὸ καταλάβαινε ὅμως καὶ ἀπὸ μόνη της.

ΟΛΑ ΑΥΤΑ τὴν ἔκαναν νὰ μεγαλώνει, ἀλλὰ ὁδηγοῦσαν ἐπίσης στὴ μοιραία μέρα ὅπου ἡ μητέρα της θὰ βρισκόταν πάλι στὴν πόρτα μετὰ τὴν ἄμαξα, ὅπου πλέον ἡ Μείζι δὲν ἀνέβαινε παρὰ μόνο γιὰ ν' ἀλλάξει ἐστία. Δὲν ὑπῆρχε περίπτωση νὰ γυρίσει μαζί της καὶ ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ: δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴν ἀναγνώριζε ὅτι ὁ καβγάς μετὰ τὴν κυρία Φάραντζ παραῆταν σφοδρός. Τὸ παιδί τὸ ἔνωσε ἀπὸ τὴν ἀρχή: οὔτε τὴν ἀγκάλιασε, οὔτε ἔβγαζε ἐνθουσιώδεις φωνοῦλες, σὲ ὅλη τὴ διάρκεια τῆς διαδρομῆς πρὸς τὸ σπίτι — κυριαρχοῦσε μόνο μιὰ τρομακτικὴ σιωπὴ ποὺ δὲν συγκρινόταν οὔτε καν μετὰ τίς δυσάρεστες ἐρωτήσεις τῶν προηγούμενων χρόνων· τρόμος ποὺ ἔφτασε στὸ ἀπόγειό του ὅταν μιὰ ἀκόμα πιὸ τρομακτικὴ γριὰ περίμενε τὴ Μείζι στὸ κατώφλι. «Θὰ σὲ φροντίζει αὐτὴ ἡ κυρία», εἶπε ἡ μητέρα. «Ὅρίστε, κυρία Γουίξ», πρόσθεσε ἀπευθυνόμενη ὅλο νευρικότητα πρὸς τὴν κυρία καὶ σπρώχνοντας τὴ μικρὴ μετὰ τέτοια φόρα ποὺ τὸ κοριτσάκι κατὰλαβε ὅτι ἡ μητέρα της ἤθελε νὰ δώσει στὴν κυρία Γουίξ ἓνα παράδειγμα ἐνεργητικότητος. Ἡ κυρία Γουίξ πῆρε τὸ χέρι της καί, ὅπως κατὰλαβε ἀπὸ τὴν ἄλλη κιόλας μέρα ἡ Μείζι, δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ τὸ ἀφήσει ποτὲ πιά. Μετὰ τὴ δεσποινίδα Ὁβερμορ, στὴν ἀρχὴ ἡ καινούργια γκουβερνάντα τῆς ἔκανε φρικτὴ ἐντύπωση· ὅμως, ὕστερα ἀπὸ καμιά ὥρα, κάτι στὴ φωνή

της ἄγγιξε μιὰ περιοχὴ ποὺ δὲν εἶχε φτάσει ποτὲ κανεὶς ἄλλοτε. Ἡ Μείζι ἔμαθε ἀργότερα τί ἦταν, ἀν καὶ δὲν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ τὸ ἐκφράσει μὲ λόγια: ὑπῆρχαν πράγματα ποὺ φωτίστηκαν ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες κουβέντα μὲ τὴν κυρία Γουίξ. Γιὰ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ μίλησε ἀμέσως ἡ ἴδια ἡ κυρία Γουίξ, ὅτι δηλαδὴ εἶχε κι ἐκείνη ἓνα κοριτσάκι κι ὅτι ἐκεῖνο τὸ κοριτσάκι εἶχε πεθάνει ξαφνικά. Δὲν εἶχε κανέναν ἄλλο στὸν κόσμο καὶ ἡ λύπη εἶχε κάνει τὴν καρδιά της νὰ ραγίσει. Ἀνάμεσά τους μπῆκε βολικὰ ἡ πραγματικότητα ὅτι ἡ καρδιά τῆς κυρίας Γουίξ ἦταν κομμάτια. Ἐκεῖνο ποὺ ἐνίωσε ἡ Μείζι ἦταν ὅτι ἡ κυρία Γουίξ εἶχε ὑπάρξει, μὲ πάθος καὶ μὲ ἀγωνία, μητέρα, κάτι ποὺ δὲν εἶχε ὑπάρξει ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ, κάτι ποὺ (πράγμα περιέργο καὶ ἀκατανόητο) ἦταν ἀκόμη λιγότερο ἢ μαμά.

Ἔτσι λοιπόν, σὲ πολὺ σύντομο διάστημα, ἡ Μείζι βρέθηκε τόσο πολὺ βυθισμένη στὴν εἰκόνα τῆς μικρῆς Κλάρα Ματίλντα, πού, καθὼς διέσχιζε τὴν ὁδὸ Χάροου, τὴν εἶχε πατήσει ἓνα πολὺ ἄγριο ἄλογο κάποιου μόνιππου, ὅσο δὲν εἶχε νιώσει ποτὲ μὲ τὴν οἰκογένεια τῶν ἐπτὰ ἀδελφῶν τῆς δεσποινίδας Ὁβερμορ. «Εἶναι ἡ μικρὴ πεθαμένη σου ἀδερφή», κατέληγε πάντα ἡ κυρία Γουίξ, καὶ ἡ Μείζι, ἀνατριχιάζοντας ἀπὸ περιέργεια καὶ συμπόνια, ἐνίωθε πιά ἓνα εἶδος εὐσέβειας μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸ υἱοθετημένο συγγενικὸ πρόσωπο. Δὲν ἦταν βέβαια ἀληθινὴ ἀδερφή, ἀλλὰ αὐτὸ τὴν ἔκανε ἀπλῶς πιὸ ρομαντικὴ. Αὐτὴ τὴν αἰσθησιὴ τὴν ἐνίσχυε τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πεῖ κουβέντα σὲ κανέναν, καὶ ἰδιαίτερα στὴν κυρία Φάραντζ, ποὺ δὲν θὰ ἔδινε δεκάρα γιὰ τὴν Κλάρα Ματίλντα κι οὔτε θὰ ἀναγνώριζε τὴ συγγένεια: ἐπρόκειτο

ἀπλούστατα γιὰ ἓνα ἄφατο κι ἀστείρευτο μυστικὸ ποὺ μοιραζόταν μὲ τὴν κυρία Γουίξ. Ἡ Μείζι ἤξερε ὅλα ὅσα θὰ μπορούσε νὰ ξέρει κανεὶς γι' αὐτήν, ὅ,τι εἶχε πεῖ ἢ εἶχε κάνει στὴ σύντομη, κουτσουρεμένη της ζωὴ, πόσο ἀκριβῶς ὁμορφὴ ἦταν, πῶς ἀκριβῶς ἦταν οἱ μποῦκλες τῶν μαλλιῶν της καὶ πῶς ἦταν κεντημένα τὰ φορεματάκια της. Τὰ μαλλιά της ἔφταναν πολὺ κάτω ἀπὸ τὴ μέση —χρυσά, ὑπέροχα— κι ἔλαμπαν, ἴδια μὲ τῆς κυρίας Γουίξ πολὺ πολὺ καιρὸ πρὶν. Τὰ μαλλιά τῆς κυρίας Γουίξ τραβοῦσαν ἀκόμα τὴν προσοχὴ καὶ στὴν ἀρχὴ ἡ Μείζι εἶχε σκεφτεῖ ὅτι δὲν θὰ τὰ συνήθιζε ποτέ.

Ἐπαιζαν μεγάλου ρόλου στὴ θλιμμένη καὶ παράξενη ἐμφάνισή της, μιὰ εἰκόνα γκριζας λιπαρότητας, μὲ τὴν ὁποία ἡ κυρία Γουίξ εἶχε παρουσιαστεῖ στοὺς παιδὶ μὲ τὸν ἐρχομὸ του στοὺς σπῖτι. Στὰ νιάτα της ἦταν ξανθά, ἀλλὰ ὁ χρόνος εἶχε μεταμορφώσει τὴν παλιὰ λάμψη σὲ τέφρα, σ' ἓνα θαμπὸ λευκὸ, ὅχι ὅμως ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ προκαλοῦν τὸν σεβασμὸ. Ἀρκετὰ πυκνὰ ἀκόμη, μόνο ποὺ ἡ καημένη ἡ κυρία Γουίξ τὰ χτένιζε μ' ἓναν τρόπο ποὺ δὲν φαινόταν νὰ ἔχει συνειδητοποιήσει ὅτι ἦταν παλιόμοδίτικος, μὲ μιὰ γυαλιστερὴ πλεξούδα σὰν τεράστιο διάδημα στὴν κορυφὴ τοῦ κεφαλιοῦ, καὶ πίσω, στὸν σβέρκο, μιὰ εὐτελὴ ροζέτα σὰν μεγάλο κουμπί. Φοροῦσε γυαλιὰ πού, ὅταν ἀναφερόταν μὲ ταπεινότητα στοὺς γεγονόσ, ὅτι ἦταν ἀλλήθωρη, τὰ ἔλεγε «διορθωτικά»· κι ἀκόμα, φοροῦσε ἓνα ἄκομψο φορεματάκι στοὺς χροῶμα τοῦ ταμπάκου, στολισμένον μὲ σατινένιες κορδελίτσες, σὰν βολανάκια γύρω γύρω, ξεθωριασμένες ἀπὸ τὸν καιρὸ. Τὰ διορθωτικά, ἐξήγησε στὴ Μείζι, τὰ εἶχε βάλει γιὰ τοὺς ἄλλους, πού, καταπῶς πίστευε, τοὺς βοηθοῦσαν ἔτσι ν'

ἀναγνωρίζουν ποιόν κοίταζε. Χωρίς αὐτά, ἡ κατεύθυνση τοῦ βλέμματός της ἦταν ἀμφιλεγόμενη. Τὰ ὑπόλοιπα πάντως ποὺ συμπλήρωναν τὴ μελαγχολικὴ της ἐμφάνιση βρίσκονταν ἐκεῖ ἐπειδὴ τὸ ἤθελε ἡ ἴδια ἡ κυρία Γουίξ καὶ κανένας ἄλλος. Μὲ τὰ γυαλιά της σὰν τελευταία λεπτομέρεια, φάνταζε στὴ μαθήτριά της σὰν στιλπνὸ ὄστρακο ἢ σὰν φρικτὸ σκαθάρι. Στὴν ἀρχὴ τῆς εἵχε φανεῖ σκληρή, σχεδὸν ὠμὴ· ὅμως αὐτὴ ἡ ἐντύπωση πέρασε καθὼς τὸ παιδὶ ἄρχισε νὰ καταλαβαίνει ὅτι στὰ μάτια τοῦ κόσμου ἦταν μιὰ γελοία φιγούρα. Ἦταν τόσο ἀστεία ὅσο ἓνας γρίφος ἢ ὅσο ἓνα ζῶο πρὸς τὸ τέλος τῆς «φυσικῆς ἱστορίας» — ἓνα πρόσωπο ποὺ οἱ ἄνθρωποι τὸ συζητᾶνε γιὰ νὰ σκᾶνε στὰ γέλια μεταξὺ τους. Δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος ποὺ νὰ μὴν ἤξερε γιὰ τὰ διορθωτικά, ἢ νὰ μὴν ἤξερε τὸ διάδημα καὶ τὸ κουμπί, τὰ βολανάκια καὶ τὶς σατινένιες κορδελίτσες· κι ὅλοι, ὅλοι, ἤξεραν γιὰ τὴν Κλάρα Ματίλντα μολονότι ἡ Μείζι ἦταν τάφος.

Ἐξαιτίας ὅλων αὐτῶν ἡ μαμὰ τὴν εἶχε προσλάβει μὲ τόσο χαμηλὸ μισθό, κυριολεκτικὰ γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί: ἡ Μείζι τὸ ἄκουσε μιὰ μέρα ὅταν ἡ κυρία Γουίξ τὴν εἶχε συνοδέψει στὸ σαλόνι καὶ τὴν εἶχε ἀφήσει ἐκεῖ πέρα μαζὶ μὲ τὶς κυρίες· μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶχε μάλιστα τόσο τοξωτὰ φρύδια, σὰν ἐκεῖνα τὰ σχοινάκια μὲ τὰ ὁποῖα χοροπηδᾶμε, καὶ μαῦρα καὶ πυκνὰ σὰν τὶς γραμμὲς τοῦ πενταγράμμου, καὶ γάντια ὑπέροχα, ἄσπρα. Αὐτὴ ἡ κυρία ἀνέφερε σὲ μιὰ ἄλλη κυρία τὰ σχετικὰ μὲ τὸν ἐξευτελιστικὸ μισθὸ τῆς κυρίας Γουίξ. Ἡ Μείζι, ἤξερε ὅτι οἱ γκουβερνάντες ἦταν φτωχές: ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ ἦταν ἀλλὰ δὲν τὸ ἔλεγε, ἐνῶ ἡ κυρία Γουίξ ἦταν καὶ τὸ ἔλεγε. Οὔτε αὐτὸ πάντως, οὔτε τὸ παλιὸ καφετὶ φό-

ρεμα, ούτε τὸ διάδημα, ούτε τὸ κουμπι ἀφαιροῦσαν κάτι ἀπὸ τῆ σαγήνην ποὺ ἀνάδιναν τὰ πράγματα γιὰ τὴ Μείζι. Κι ὅσο γιὰ τὴ γοητεία τῆς κυρίας Γουίξ, προσερχόταν ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι παρὰ τὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀσχήμια της βρισκόταν ἐκεῖ μ' ἓναν τρόπο παράξενο καὶ καθησυχαστικό, προσφέροντας μιὰν ἀσφάλεια ποὺ δὲν συγκρινόταν οὔτε μ' ἐκείνη τοῦ μπαμπᾶ, οὔτε μ' αὐτὴν τῆς μαμᾶς, οὔτε τῆς κυρίας μὲ τὰ τοξωτὰ φρύδια. Οὔτε κὰν τῆς δεσποινίδας Ὁβερμορ, παρόλο ποὺ ἦταν πολὺ πολὺ ὁμορφότερη· ἄλλωστε τὸ παιδί καταλάβαινε ἀόριστα ὅτι δὲν μπορούσε κανεὶς ν' ἀκουμπήσει στὴν ὁμορφιά της μ' ἐκεῖνο τὸ βολικὸ συναίσθημα ποὺ ἔνωθε ἡ Μείζι ὅταν ἡ κυρία Γουίξ τὴν ἔβαζε γιὰ ὕπνο καὶ τὴν καληνύχτιζε μ' ἓνα φιλάκι. Ἡ κυρία Γουίξ πρόσφερε ἀσφάλεια ὅπως καὶ ἡ Κλάρα Ματίντα, ποὺ ἦταν στοὺς οὐρανούς, ἀλλά, παρ' ὅλα αὐτὰ, περιέργως ἦταν καὶ στὸ Κένσαλ Γκρίν,¹ ἐκεῖ ὅπου πῆγαν μαζὶ νὰ δοῦν τὸν μικρὸ στριμωγμένο της τάφο. Ἀπὸ κάτι στὸν τόνο τῆς φωνῆς τῆς κυρίας Γουίξ, ποὺ παρὰ τίς πολλὰς φιοριτούρες παρέμενε ἀπερίγραπτος κι ἀμίμητος, ἡ Μείζι αἰσθάνθηκε ὅτι κάποιος τὴν ὑποστήριζε. Προτοῦ τελειώσει τὸ ἐξάμηνο μὲ τὴ μητέρα της, τὸ αἰσθάνθηκε αὐτὸ σὰν τὴν κουπαστὴ τῆς σκάλας ποὺ φτάνει ὡς τὸ στῆθος καὶ ἐμποδίζει κάποιον νὰ γκρεμιστεῖ. Κι ὅλα αὐτὰ μολονότι ἤξερε ὅτι ἡ γκου-

1. *Κένσαλ Γκρίν*: στὸ συγκεκριμένο κοιμητήριό ὑπάρχουν οἱ τάφοι πολλῶν διασήμων. Ὁ παλαιὸς τουριστικὸς ὁδηγὸς *Baedeker* τοῦ Λονδίνου χαρακτηρίζει τὰ περισσότερα λονδρέζικα νεκροταφεῖα «ἀδιάφορα», συνιστᾷ ὅμως μιὰ ἐπίσκεψή στὸ Κένσαλ Γκρίν, στὴν ὁδὸ Χάρου.

βερνάντα της ήταν φτωχή και παραξενή και ότι δεν είχε τὰ προσόντα τῆς δεσποινίδας Ὁβερμορ — ὡς γνωστόν, ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ μπορούσε νὰ λέει σειρὲς ὁλόκληρες ἀπὸ ἡμερομηνίες ἀπέξω κι ἀνακατωτὰ (κι ἐσὺ νὰ κρατᾷς τὸ βιβλίο) καὶ ἤξερε νὰ σοῦ δείξει στὸν χάρτη τὸ Μάλαμπαρ,² νὰ παίξει ἔξι κομμάτια στὸ πιάνο χωρὶς παρτιτούρα καί, τέλος, νὰ ζωγραφίσει ὠραιότατα τὰ δέντρα καὶ τὰ σπίτια κι ὅλα τ' ἄλλα δύσκολα. Ἡ Μείζι μπορούσε νὰ παίξει περισσότερα κομμάτια ἀπὸ τὴν κυρία Γουίξ, ἡ ὁποία ἐπιπλέον ντρεπόταν ἐμφανῶς γιὰ τὰ σπίτια της καὶ τὰ δέντρα της, καὶ μπορούσε μόνο μ' ἓνα μουντζουρωμένο δάχτυλο, πράγμα ἀμφίβολο ἂν ἦταν ἀληθινὴ τέχνη, νὰ παραστήσει τὸν καπνὸ πού ἔβγαине ἀπὸ τὶς καμινάδες.

Μαθήτρια καὶ γκουβερνάντα ἐπεξεργάζονταν «θέματα», ἀλλὰ ὑπῆρχαν πολλὰ πού ἡ γκουβερνάντα τὰ ἀνέβαλλε ἀπὸ βδομάδα σὲ βδομάδα καὶ δὲν τὰ ἔκαναν ποτέ: ἔλεγε μόνο: «Τὸ καθένα μὲ τὴ σειρά του», ὅμως ἡ σειρά ἦταν ἓνας κύκλος τόσο τεράστιος πού ἔφτανε τὴν τροχιά τοῦ ἀνεξερεύνητου κόσμου. Δὲν εἶχε κλίση στὴν περιπέτεια καὶ τὸ παιδὶ μπορούσε εὐκόλα νὰ καταλάβει ποιά θέματα φοβόταν καὶ ἀπέφευγε. Ἐβρισκε καταφύγιο στὸ σταθερὸ ἔδαφος τῶν ἱστοριῶν —ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖνων πού ἀντιστοιχοῦσαν στὰ μυθιστορήματα πού εἶχε διαβάσει— καὶ τὶς διηγιόταν στὴ Μείζι μὲ τὴν πεποίθηση ὅτι γύρω ἀπ' αὐτὲς κυλάει σὲ γαλάζιους μαιάνδρους τὸ ποτάμι τῆς ἀλήθειας. Ἡξερε χιλιάδες ἱστορίες,

2. Μάλαμπαρ: περιοχὴ τῆς νοτιοδυτικῆς Ἰνδίας μὲ διοικητικὸ κέντρο τότε τὸ Κάλικουτ.

πού τις συσχέτιζε με μιὰ μνήμη που δὲν λάθευε ποτὲ καὶ μ' ἓναν πλοῦτο ἀπὸ λεπτομέρειες που ἄφηναν τὴ Μείζι ἐκστατική. Ὅλες εἶχαν νὰ κάνουν με ἀγάπες καὶ καλλονές καὶ κόμισσες καὶ διάφορες κακίες. Στὴν οὐσία ἡ κουβέντα με τὴν κυρία Γουίξ ἦταν μιὰ ἀτέλειωτη ἀφήγηση, ἓνας μεγάλος κῆπος ρομάντζου, με αἰφνίδιες ματιές στὴ δική της ζωὴ καὶ ξέχειλα σιντριβάνια κοινοτοπίας. Σ' αὐτὲς τὲς περιοχὲς χασομεροῦσαν περισσότερο ἢ γκουβερνάντα ἔβαζε τὴ μικρὴ νὰ ξανακάνει μαζί της κάθε βῆμα τῆς μακρᾶς χωλῆς πορείας της καὶ νὰ τὸ ἀναγάγει ὑπεράνω κάθε μαγείας καὶ κάθε παραμυθιοῦ με τέρατα. Ἡ μαθήτρια ἀποκτοῦσε ξεκάθαρη ἰδέα ὅσων εἶχαν σταθεῖ στὸν δρόμο τῆς κυρίας Γουίξ — αὐτὴ τὴν ἔκφραση χρησιμοποιοῦσε, καὶ μάλιστα μερικὲς φορές τὴν ἔλεγε με σκληρότητα—, ὅλων, παρεκτὸς τοῦ συζύγου της, γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν εἶχε εἰπωθεῖ λέξη· μόνο ὅτι εἶχε πεθάνει ἀπὸ χρόνια. Ἦταν ἐντυπωσιακὰ ἀπὸν ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς γυναίκας του καὶ ἡ Μείζι δὲν πῆγε ποτὲ μαζί της νὰ δεῖ τὸν δικό του τάφο.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΧΩΡΙΣΜΟΣ ἀπὸ τῆ δεσποινίδα Ὁβερ-
 μορ ἦταν σκέτη φρίκη, ἀλλὰ αὐτὸς ὁ πρῶτος ἀπὸ τὴν
 κυρία Γουίξ ἦταν πολὺ χειρότερος. Τὸ παιδὶ εἶχε πάει
 πρόσφατα στὸν ὀδοντογιατρὸ κι ἔτσι εἶχε ἀποκτήσει ἓνα
 μέτρο σύγκρισης γιὰ τὴν ἔνταση τῆς σκηνῆς. Ἐπικρα-
 τοῦσε τρομακτικὴ σιωπὴ, ὅπως ἀκριβῶς ὅταν τῆς ἔβγα-
 ζαν τὸ δόντι· ἡ κυρία Γουίξ, τῆς εἶχε πιάσει τὸ χέρι καὶ
 εἶχαν κολλήσει ἡ μία πάνω στὴν ἄλλη μὲ λύσσα, ἀπο-
 φασισμένες νὰ μὴν μπήξουν τίς φωνές. Στὸν ὀδοντο-
 γιατρό, ἡ Μείζι εἶχε μείνει ἥρωικὰ ἀκίνητη, ἀλλὰ τὴ
 στιγμή ποὺ ἡ ἀγωνία της κορυφώθηκε ἀκούσε μιὰ μι-
 κρὴ στριγγλιά, ἓναν σπασμὸ συγκρατημένης συμπόνιας
 ἀπὸ τὴν κυρία Γουίξ. Αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο ἔμοιαζε νὰ ἐπα-
 ναλαμβάνεται ἀπὸ τὸν μοναδικὸ ἦχο ποὺ διέκοψε τὸν
 τελευταῖο τους ἀποχαιρετισμό, ἓναν μὴνα ἀργότερα: τό-
 τε ὁ «συμβιβασμός», τὸ ὄνομα ποὺ ἔδιναν στὸν περιο-
 δικὸ ξεριζωμὸ τῆς Μείζι, ἔπαιξε τὸν ρόλο τῆς φρικτῆς
 λαβίδας. Σφηνωμένη καθὼς ἦταν στὸ σῶμα τῆς κυρίας
 Γουίξ, ὅπως τὸ δόντι στὸ οὖλο, ἡ ἐπέμβαση γιὰ τὴν ἐξα-
 γωγὴ θὰ χρειαζόταν σίγουρα χλωροφόρμιο.¹ Εὐτυχῶς

1. χλωροφόρμιο: ἡ ἀναισθησία μὲ χλωροφόρμιο θεωροῦνταν
 ἀντιχριστιανική, ἀκόμα καὶ εἰδωλολατρική, ὥσπου τὸ 1853 ὁ γιατρὸς
 τῆς βασιλίσσας Βικτωρίας τὸ χρησιμοποίησε στὸν ἑβδομο τοκετὸ της.

πού οί ἀγκαλιές τῆς κυρίας Γουίξ ἦταν βουβές καί δὲν ἔδιναν περιθώριο γιὰ κουβέντες: ἡ κακομοίρα, τέτοιες στιγμὲς φαινόταν νὰ μὴν ἔχει τίποτα. Ὁ ἄλλος ἐξαμηνιαῖος γονιὸς τῆς Μείζι, στὸ βάθος τῆς ἐξωτερικῆς εἰσόδου —τοῦ ἄρρεσε νὰ δείχνει ἀναίδεια μὲ τὸ νὰ μὴν πλησιάζει περισσότερο στὸ κατώφλι τῆς πρώην γυναίκας του—, στεκόταν ἀπὸ πάνω τους μὲ τὸ ρολοὶ τσέπης ἀνοιχτό: τὸ στόμα του ἦταν ἀκόμα πιὸ ἀνοιχτὸ γιὰτὶ χαμογελοῦσε, ἐνῶ ἡ Μείζι, μὲ τὴ γωνία τοῦ ἐνὸς ματιοῦ ποὺ δὲν κάλυπτε ἡ ἀγκαλιά τῆς κυρίας Γουίξ, μπόρεσε νὰ δεῖ ἓνα σκεπαστὸ τετράτροχο ἀμάξι μὲ τὴ δεσποινίδα Ὁβερмор νὰ περιμένει ἐπίσης. Θυμήθηκε τὴ διαφορὰ, ὅταν ἔξι μῆνες νωρίτερα τὴν εἶχαν τραβήξει ἀπὸ τὸ στῆθος αὐτῆς τῆς πιὸ θερμῆς προστάτιδας. Ἡ δεσποινὶς Ὁβερмор, ὅρθια στὴν εἴσοδο, στὴν εἴσοδο τοῦ ἄλλου σπιτιοῦ φυσικά, ἦταν πιὸ φλύαρη κι ὁ καθένας μποροῦσε νὰ τὴν ἀκούσει νὰ διαμαρτύρεται: εἶχε γκρινιαῖζε καὶ μάλιστα εἶχε δηλώσει πολὺ τολμηρὰ ὅτι κάτι —ἡ μαθήτρια δὲν ἤξερε ἀκριβῶς τί— ἦταν, ἀπλούστατα, ντροπὴ καὶ κρίμα. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς εἶχε φέρεи στὸ μυαλὸ τῆς Μείζι, ἂν καὶ λίγο συγκεχυμένα, τὴ μακρινὴ σκηνὴ ποὺ εἶχε κάνει ἡ Μόντλ: φαινόταν λὲς καὶ οἱ μετακομίσεις τῆς εἶχαν μεγάλη δόση ἀπὸ «ντροπὴ» καὶ «κρίμα». Τώρα, καθὼς τὰ χέρια τῆς κυρίας Γουίξ ἔσφιγγαν γύρω της κι ἐνιωθε τὴν ἐντονὴ μυρωδιὰ τῶν μαλλιῶν της, θυμήθηκε πάλι ὅτι ἐκεῖνη τὴ φορὰ ὁ μπαμπάς της παρηγοροῦσε τὴ δεσποινίδα Ὁβερмор: «Ἄχ, μικρό, καημένο μου παπάκι!». Αὐτὸ εἶχε πεῖ, πράγμα πολὺ παράξενο καὶ γι' αὐτὸ εἶχε κολλήσει στὸ μυαλὸ τῆς Μείζι. Ἄλλωστε στὴ μνήμη της ὑπῆρχε πάντα θέση γιὰ ὅ,τι λεγόταν

γύρω ἀπὸ τῇ δεσποινίδα "Οβερμορ, τὴν ὁποία θεωροῦσε πιὰ «ὁμορφῇ» ὅταν τῇ συνέκρινε μὲ τὴν κυρία Γουίξ. Ἀναρωτιόταν ἂν ἡ στοργὴ ποὺ ἔδειχνε ὁ μπαμπὰς στὴ δεσποινίδα θὰ ἦταν τὴν ὥρᾳ μ' ἐκείνη τῇ φορᾶ: πάντως, τὸ πρόσωπο ποὺ φαινόταν νὰ λάμπει στὸ παράθυρο τῆς ἄμαξας ἦταν τὸ ἴδιο καὶ ὁμολογουμένως πολὺ ὁμορφο.

Ἡ τετράτροχη ἄμαξα ἦταν ἓνα σημάδι ἀρμονίας, καλῶν συνθηκῶν ποὺ μποροῦσε νὰ προσφέρει αὐτὴ τῇ φορᾶ ὁ μπαμπὰς· συνήθως ἐρχόταν νὰ τὴν πάρει μ' ἓνα μικρὸ διθέσιο ποὺ ἔσερνε ἀπὸ πίσω ἓνα τετράτροχο καροτσάκι γιὰ τὰ πράγματα. Τὸ καροτσάκι μὲ τὰ πράγματα ἦταν κι αὐτὸ ἐκεῖ, ἀλλὰ μέχρι τούτῃ τῇ στιγμῇ ἡ μαμὰ ἦταν ἡ μοναδικὴ κυρία δίπλα στὴν ὁποία εἶχε καθίσει ποτὲ ἡ Μείζι μέσα σὲ σκεπαστὴ ἄμαξα. Ἡ ἄμαξα ποὺ χρησιμοποιοῦσε ὁ μπαμπὰς γιὰ τὸν ἑαυτό του, καὶ ποὺ ἡ Μὸντλ ὀνόμαζε ἰδιωτικὸ ἄμάξι, φαινόταν πολὺ πιὸ ἰδιωτικὴ ἀπὸ ἐκείνη τῆς μαμᾶς: ὅταν ἡ Μείζι βρέθηκε ἐκεῖ πάνω, κρεμασμένη θαρρεῖς στὰ γόνατα τῶν δύο ἐπιβατῶν, νὰ κυλάει ὅλη δόξα, κι ἀφοῦ τέλειωσαν οἱ καινούργιες ἀγκυλιές καὶ τὰ γλυκόλογα, ἔκανε μιὰ ἐρώτηση στὴ δεσποινίδα "Οβερμορ γιατί ἤθελε νὰ μάθει γιὰ τὴ συνέχεια κάποιου συναισθήματος. «Σὰς ἀγαποῦσε τὸ ἴδιο ὁ μπαμπὰς καὶ μετὰ ποὺ ἔφυγα;» ρώτησε ἡ Μείζι — σίγουρη γιὰ τὴν ἀδυναμία ποὺ τῆς εἶχε δείξει ὅταν ἡ ἴδια ἦταν ἐκεῖ. Σκεφτόταν ὅτι ἴσως ἐκείνη ἡ ἀδυναμία, ὅπως ἀκριβῶς ἡ παρουσία της ἀπὸ τὴν ὁποία ἔξαρωτιόταν, θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι περαστικὴ καὶ ἐποχικὴ. Ὁ μπαμπὰς, στὰ πόδια τοῦ ὁποίου καθόταν, ξέσπασε σ' ἐκεῖνα τὰ γέλια, τὰ τόσο θορυβώδη, πού, ὅσο κι ἂν ἦταν προετοιμασμένη, τῆς φαίνονταν νὰ ξεπηδοῦν πάντα σὰν

τὸ διαβολάκι ἀπὸ τὸ κουτί, πολὺ τρομακτικά. Προτοῦ βρεῖ χρόνον ἢ δεσποινὶς Ὁβερμορ ν' ἀπαντήσῃ, ἀπάντησε ἐκεῖνος: «Φυσικά, χαζούλα! Τί μοῦ ἔμενε, λές, νὰ κάνω ὅταν δὲν ἦσουν σπίτι; Δὲν εἶχα παρὰ ν' ἀγαπῶ τούτην ἐδῶ!». Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ πῆρε τὴ Μείζι ἀπὸ τὰ γόνατα τοῦ Μπὶλ κι ἄρχισαν ἓνα ὠραιότατο καβγαδάκι ἀπὸ πάνω της καὶ γιὰ χάρη της: ἡ Μείζι τὸ κατὰλαβε κυρίως ἀπὸ τὸ ἐκπληκτο ὕφος μιᾶς γριᾶς κυρίας ποὺ πέρασε ἀπὸ δίπλα τους μ' ἓνα μόνιμπο. Τότε, ἡ ὁμορφὴ φίλη της δῆλωσε μὲ μεγάλη σοβαρότητα: «Θὰ τοῦ δώσω νὰ καταλάβει πῶς, ἂν σοῦ πεῖ ἄλλῃ φορὰ κάτι τόσο ἀπαίσιο, θὰ σὲ πάρω νὰ φύγουμε καὶ νὰ ζήσουμε κάπου μαζὶ σὰν δυὸ καλὰ κοριτσάκια». Τὸ παιδὶ δὲν πολυκαταλάβαινε γιὰτί ἦταν ἀπαίσιο αὐτὸ ποὺ εἶχε πεῖ ὁ πατέρας ἐφόσον ἐξέφραζε μιὰν ἐκτίμηση ποὺ κάποτε ἡ ἴδια ἡ δεσποινὶς εἶχε χαρακτηρίσει «τεράστια». Γιὰ νὰ ἐμβαθύνει στὴν ἀλήθεια, ἡ Μείζι ἀπευθύνθηκε στὸν πατέρα της στὰ ἴσα, ρωτώντας τον πάλι ἂν ὅλους ἐκείνους τοὺς μῆνες ἡ δεσποινὶς Ὁβερμορ εἶχε μείνει κοντά του. «Φυσικά, χρυσούλι μου· ποῦ ἄλλοῦ νὰ πῆγαινε ἢ κακομοιρούλα;» ἀπάντησε ἐκεῖνος μὲ δυνατὴ φωνή, ἐνῶ ἡ παρακαθήμενὴ του πάθαινε σόκ. Ἐφτασε μάλιστα νὰ πεῖ σὲ ὑψηλὸ τόνο διαμαρτυρίας πῶς, ἂν δὲν «ἐπαιρνε πίσω» αὐτὸ τὸ φρικαλέο ψέμα, θὰ τὸν παρατοῦσε, καὶ μάλιστα ὅχι μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸ παιδί του καὶ τὸ σπίτι του καὶ τὶς βαρετές του τὶς σκοτοῦρες, ὅλα τὰ φοβερὰ προβλήματα ποὺ τῆς εἶχε φορτώσει. Ὁ Μπὶλ δὲν πῆρε τίποτα πίσω, παρὰ τὴ διασκεδαστικὴ αὐτὴ ἀπειλή: ἀντιθέτως, βάλθηκε νὰ ἐπαναλαμβάνει ἐκείνη τὴν ἐξωφρενικὴ ἱστορία, μὲ τὴ δεσποινίδα Ὁβερ-

μορ δίπλα νὰ συμβουλευέι τὴ Μείζι νὰ μὴν ἀκούει τὰ κακόγουστα ἀστεῖα του. Ἐπρεπε νὰ καταλάβει ὅτι μιὰ κυρία δὲν μποροῦσε νὰ μείνει μ' ἓναν κύριο χωρὶς νὰ ὑπάρχει ἀναγκαῖος καὶ ἱκανὸς λόγος.

Ἡ Μείζι κοίταξε μιὰ τὸν ἓναν καὶ μιὰ τὸν ἄλλον. Αὐτὴ ἡ ἀναχώρηση ἦταν ἡ πιὸ εὐθυμὴ ἀπ' ὅσες εἶχε ζήσει, ἀλλὰ φοβόταν καὶ ἀνησυχοῦσε γιὰτὶ δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς πάρει στὰ σοβαρά. «Ποιὸς ὁ λόγος;» ρώτησε στοχαστικά.

«Ὅρίστε μας, ἓνα ἀγοροκόριτσο μὲ ποδαράκια σὰν καλάμια! Ἴδου ὁ καλύτερος λόγος!» Ὁ πατέρας τῆς ἀπολάμβανε νὰ γελάει μὲ τὴ Μείζι καὶ μαζί, μὲ τὸν ἑαυτό του. Προσπάθησε πάλι νὰ βουτήξει τὸ παιδί ἀπὸ τὴ δεσποινίδα ἀλλὰ ἔβρισκε ἀντίσταση κι ἔτσι τὰ πράγματα ὀδηγήθηκαν σὲ καινούργια δημόσια ρήξη. Ἡ δεσποινὶς Ὁβερμور δῆλωσε στὸ παιδί ὅτι εἶχε περάσει ὅλο τὸν καιρὸ παρέα μὲ καλοὺς φίλους, στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅμως παρενέβη ὁ Μπίλ Φάραντζ: «Ἐννοεῖ δικούς μου καλοὺς φίλους, ξέρεις τώρα, Μείζι, ὀλόκληρη παρέλαση ἀπὸ δαύτους· πρέπει νὰ τὸ πῶ πρὸς τιμὴν τῆς!» Ἡ Μείζι ἔπαθε σύγχυση καὶ γιὰ κάμποση ὥρα ἀργότερα αἰσθανόταν ἀμήχανη ἀνάμεσα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀστεῖα: τελικὰ δὲν εἶχε πάρει σαφὴ ἀπάντηση γιὰ τὸ ποῦ πέρασε τὸν καιρὸ τῆς ἡ γκουβερνάντα. Εἶχε τὴν ἐντύπωση ὅτι δὲν τὴν εἶχαν πληροφορήσει στὰ σοβαρά γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα κι ὕστερα δὲν ἔγινε τίποτα ποὺ νὰ καλύψει τὸ κενό. Μέσα στὴν ἀμήχανία τῆς, τὴν κάπως πρόωρα ἐνστικτώδη, τῆς μπῆκε ἡ ἰδέα ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ κάτι στὸ ὁποῖο ὀφείλε νὰ μὴν ἀνακατευτεῖ, ὅπως ἔλεγε συχνὰ ἡ μητέρα τῆς. Ἐτσι, τὸν καιρὸ ποὺ πέρασε κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ πα-

τέρα της, δὲν ἐπιχείρησε νὰ ξεδιαλύνει τὶς ἀμφιβολίες της, χάρη στὶς ὑποχρεωτικὲς ἐξομολογήσεις τοῦ οἰκιακοῦ προσωπικοῦ. Κι ἦταν ἀλλόκοτο, ἀλλὰ ἀληθινό, τὸ ὅτι μιὰ τέτοια ἀβεβαιότητα δὲν ἀφαιροῦσε τίποτε ἀπὸ τὴν πάντα ὀλόφρεσκη ἀπόλαυση τῆς ἐπαφῆς μὲ τὴ δεσποινίδα Ὁβερμουρ. Ἡ ἐμπιστοσύνη ποὺ ἀπαιτοῦσε ἡ νεαρὴ αὐτὴ κυρία ἀπὸ τὴ Μείζι ἦταν τόσο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου ποὺ ξεπερνοῦσε κάθε ἐξήγηση, χώρια ποὺ καὶ ἡ ἴδια ἡ δεσποινὶς ἦταν ἄτομο ὑπεράνω κάθε παρανόησης. Ἐκτὸς αὐτοῦ, γιὰ τὴ Μείζι τὰ μυστικὰ δὲν σήμαιναν ὑποχρεωτικὰ ἀπάτες καὶ ψέματα: εἶχε μεγαλώσει ἀνάμεσα σὲ πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ γνώση της ἐξαντλοῦνταν στὸ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ρωτᾷ γι' αὐτά. Δὲν τῆς ἦταν καθόλου ἄγνωστο τὸ ὅτι οἱ ἐρωτήσεις τῶν παιδιῶν εἶναι ἡ παράξενη ψυχαγωγία τῶν μεγάλων: ἐκτὸς ἀπὸ τὶς περιπέτειες τῆς κούκλας της, τῆς Λιζέτ, στὸ σπίτι τῆς μητέρας της δὲν συνέβαινε τίποτα ποὺ νὰ μὴν ἐξηγεῖται μ' ἓνα χαμόγελο. Τίποτα πιὸ εὐκολο γιὰ τὴ Μείζι ἀπὸ τὸ νὰ κάνει τὶς κυρίες στὸ σαλόνι νὰ στριγγλίζουν ἀπὸ τὰ γέλια· μάλιστα θὰ μπορούσε νὰ τὸ κάνει ἐπίτηδες ἂν ἦταν τύπος πιὸ συμφεροντολόγος. Τὸ καθετὶ εἶχε κάτι ἄλλο πίσω του: ἡ ζωὴ ἦταν ἓνας μακρὺς μακρὺς διάδρομος μὲ σειρὲς ἀπὸ κλειστὲς πόρτες. Ἡ Μείζι εἶχε μάθει ὅτι ἦταν καλύτερα νὰ μὴ χτυπᾷ τὶς πόρτες αὐτές, γιὰτὶ ὅταν τὶς χτυποῦσε ἀκούγονταν ἀπὸ μέσα κοροϊδευτικοὶ ἤχοι. Παρ' ὅλα αὐτά, λίγο λίγο, καταλάβαινε περισσότερα, ἀφοῦ ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις ποὺ τῆς ἔκανε ἡ Λιζέτ ἔβγαζε δικά της συμπεράσματα. Ἡ ἐντύπωση ποὺ τῆς ἔκαναν ἔμοιαζε μ' ἐκείνη ποὺ ἔκαναν οἱ δικές της στοὺς ἐνηλίκους, στὰ μάτια τῶν ὁποίων ἡ ἄγνοιά

της ήταν ίδια με τὰ σκοτάδια τῆς Λιζέτ. Κι ἐκείνη, δὲν ἔσκαγε στὰ γέλια μπροστὰ σὲ παρόμοια ἀσχετοσύνη; Συχνὰ μάλιστα ἔκανε ἀκριβῶς ὅπως οἱ κυρίες· στρίγγλιζε γιὰ νὰ τὶς μιμηθεῖ. Πάντως, ὑπῆρχαν πράγματα ποὺ δὲν θὰ ἔλεγε ποτὲ σὲ μιὰ γαλλικὴ κούκλα. Ἡ Μείζι τῆς ἐπαναλάμβανε ἀπλῶς τὸ μάθημά της καὶ προσπαθοῦσε νὰ δώσει στὴ Λιζέτ τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ ζωὴ της ἦταν γεμάτη μυστήρια: ἀναρωτιόταν συνεχῶς ἂν πετύχαινε νὰ μισοκρύβεται, ὅπως ἡ μητέρα της, μέσα στὴ σκιά τῶν αἰνιγμάτων. Ὅταν ἡ βασιλεία τῆς δεσποινίδας Ὁβερμορ διαδέχτηκε ἐκείνη τῆς κυρίας Γουίξ, ἡ Μείζι υἱοθέτησε καινούργια στρατηγικὴ, ἀντάξια τῆς γκουβερνάντας της, γεφυρώνοντας τὰ κενὰ μέσω τῆς ἀπλῆς ἐπιστράτευσης τῆς ἐμπιστοσύνης. Σίγουρα ὑπῆρχαν θέματα ποὺ δὲνμποροῦσε νὰ τὰ συζητήσῃ μὲ μιὰ μαθήτρια. Γιὰ παράδειγμα, ὑπῆρχαν μέρες ποὺ ἔπαιτα ἀπὸ παρατεταμένη ἀπουσία ἡ Λιζέτ τὴν κοίταζε νὰ γδύνεται καὶ ἀναρωτιόταν ποῦ νὰ ἦταν. Καλά, μερικὰ τὰ ἀνακάλυπτε, ἀλλὰ ὄχι καὶ ὅλα. Μιὰ φορὰ, ἡ κούκλα φέρθηκε μὲ ἀνεπίτρεπτη ἀδιακρισία καὶ τότε ἡ Μείζι τῆς ἀπάντησε ὅπως ἀπαντοῦσε ἡ μητέρα της: «Νὰ μάθεις μόνη σου!». Μιμήθηκε τὸν ὀξὺ τόνο τῆς μητέρας της, ἀλλὰ ὕστερα ντράπηκε λίγο, μολονότι δὲν ἤξερε ἂν ἦταν γιὰ τὸν τόνο τῆς φωνῆς ἢ γιὰ τὴ μίμηση.

Αναζητήστε το [εδώ](#)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
GUTENBERG

www.gutenbergbooks.gr

 [/gutenbergbooks](https://www.facebook.com/gutenbergbooks)